

SZIGLIGETI

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben hához hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 56. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914. március 10

SZIGLIGETI ÜNNEP NAGYVÁRADON.

Szigligeti Ede születésének
századik évfordulója.

Szigligeti Ede születésének századik évfordulóját méltó fényvel és lelkesedéssel ünnepelte szülővárosa. A nagyváradai Szigligeti Társaság rendezte az ünnepélyt, amelyen részt vett Nagyvárad egész uritársadalma. Kegyeletes szép ünnep volt, igaz, őszinte érzéssel adózott a magyar irodalom nagyságának a város. Mindenki érezte, hogy ez az ünnep nemcsak kegyeletes kötelesség, sablonos megemlékezés, — lélek volt az ünnepben, Szigligeti géniusza, akinek nagy érdemeiért hálás lehet az utókor, hálásnak kell lennie a jelennek és Szigligeti Ede szelleme, az ő fiatalos energiája, a tüzes turáni magyarsága példakép gyanánt állhat a ma irodalma előtt is és ez a szellem, ez az amiért leginkább ünnepelhetjük őt; a drámáit talán az irodalomtörténetbe könyvtárazzuk el. Szigligeti szelleme azonban élni fog, az ma is bátor nekilendülést, harcos munkát, fiatal és bölcs energiák szárnyrakelését jelenti . . .

A Szigligeti Társaság ünnepélye.

Vasárnap délelőtt 11 órakor volt a Szigligeti Társaság diszgyűlése, illetve ünnepélye a jogakadémia disztermében. Hatalmas, díszes és előkelő közönség jelent meg az ünnepben, úgy hogy a terem nem is tudta befogadni az érdeklődőket. Ott voltak gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t. nagyprepost, Hlatky Endre főispán, Fetsner Antal fsz. püspök, Kollányi Ferenc, dr. Karácsonyi János, dr. Vueskies Gyula kanonokok, Somló Sárka, Somló Sándor stb. a Szigligeti Társaság tagjai teljes számban.

Rádl Ödön megnyitó beszéde.

Rádl Ödön a Társaság illusztris elnöke a következő nagyhatású, értékes, szép megnyitó beszédben vázolta az ünnep jelentőségét:

Szigligeti Ede emlékét kívánja felidézni, születésének 100-ik évfordulóján, a nevével elnevezett irodalmi Társaság. Teszi ezt őszinte kegyeletből, igaz lelkesedéssel és nem csupán a megalakuláskor az iránt vállalt hivatalos kötelességből, hogy nevét, emlékét nem engedi elhalványulni és különösen nem ebben a városban, melynek falai között — ma száz éve — született.

Emlékezni annyi, mint a multba mélyedni és összehasonlítani . . . és ez igen jó és hasznos dolog; különösen a mai korban, mely az ő zabolátlán előretörésében, az ő fékezhetlen rohanva haladni akarásában, abban a bálványimádásban, mellyel kizárólag csak a jelennek hódol és forró sóvárgásában a jövő elképzelt paradicsomi állapotai után — igen kiméretlenül, sőt néha kegyelet nélkül is, keresztül gázol a multon, annak intézményein, alkotásain, érdemein, történeti alakjain és — felejt . . . felejt . . . ijesztő módon, hálátlanul felejt! . . .

De még azért is jó és hasznos, sőt fölötte szükséges dolog is ez a multba mélyedő összehasonlító emlékezés, mert tanúságokat, örökérvényű értéküket soha el nem vesztő s a jelenben is megszívlelendő tanúságokat hoz a felszínre és midőn egyfelől az emberiség szellemi haladásának lépcsőfokait feltünteti, egyben minden egyes meghaladott lépcsőfok ormáról óva int az — ugrástól; mert amint a természetben, úgy az emberiség szellemi fejlődésében is — non dalur saltus.

A Szigligetiről való emlékezés során — folytatja a szónok — természetesen felmerül lelki szemeink előtt az ő korának és irodalmának a képe.

Ez a kor tele volt lobogó lelkesedéssel s ez a lelkesedés áthatotta a nemzet összes szellemi áramlatait; lerombolta a rendi alkotmányt, felszabadította a jobbágyokat és végső akkordja a szabadságharcban csendült ki; ez a kor a magyar nemzeti élet valóságos renaissance-a volt; ebben az újraébredésben nagy tényező volt az akkori irodalom, mely ezen átalakító küzdelmet részben maga idézte

fel, részben irányította és megadta neki az ideális — átszellemítő jellegét.

A megnyitó beszéd további folyamán a szónok kifejti, hogy miként alakult át az addig nagybárára csak klasszicizáló és minden egyéni és nemzeti vonást nélkülözött irodalom valódi magyar irodalomká, a magyar föld, levegő, történelmi mult és népelet bübajos romantikájának irodalmává.

Ennek az irodalomnak hatása a nemzetre és az átalakító folyamatra óriási.

Az írókat kezdik megbecsülni, szeretni, a Nemzeti Színház művészei valóságos legendás hőökké válnak a közönség szemében.

Ma már nagybárára lekicsinylik ezt az irodalmat és költő alaphangját, a — romantikát.

Hát amikor fejlettebb izlése szempontjából sok tekintetben igazuk van, — de nem mindenben, nem különösen a romantikát illetőleg, mely a magyar nemzeti lélek igaz megnyilatkozása.

A mi mai életünk és világunk főteája már egészen más képet nyújt . . . Az ablakokban egyre gyérülnek a virágok . . . már csak egy-kettő tűnedezik fel itt-ott, az is nagybárára oly idegenszerű.

A minő az életünk, olyan az irodalmunk képe is.

Mindenki csak új, csak eredeti, csak zseniális akar lenni; csak a saját énjét tolja előtérbe, csak a saját külön poézisét akarja ránk oktrojálni — de megelégedezik arról, hogy az olvasó mást is vár a költői múltól; egy hangot, mely a szívet ragadja meg, egy képet, mely meghatja, valamit, ami lelkesítse, felemelje az életet rögei felé, szóval — költészetet.

Szigligeti korának irodalmát az emberiség nagy, örök ideáljai: a vallásos hit, a haza- és fajszeretet és a művészileg szép ihlették meg és lelkesítették.

Visshangja azért volt oly erős, oly lelkesítő, hatása azért oly általános.

Szigligeti Ede születésének 100-ik évfordulóját úgy ünnepelhetjük meg hozzá méltóan, ha azokat a tanúságokat, amelyeket az ő életpályája, irodalmi működése és korának irodalma nyújtanak, megszívleljük és — követeljük! . . .

A megnyitó beszéd befejezéseül örömmel jelentette be az elnök, hogy Szigligeti

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Ede kultuszának ápolásában a Szigligeti-Társaság ma egy újabb nagy lépéssel haladt előre, — amennyiben illusztris tagja, a jeles költő és esztéta: Somló Sándor, akit igaz tisztelettel üdvözlő a Társaság körében, a Társaság megbízásából Szigligetiről irt életrajz tanulmányával teljesen elkészült s hogy azt a Társaság legközelebb nyomtatásban is ki fogja adni.

A zugó tapsvihár után Somló Sándor, a kiváló író esztétikus lépett az emelvényre.

— Amikor a megtisztelő megbízást megkaptam, hogy Szigligeti életrajzát megírjam, szükségem volt ama gyermekkori érzelmekre és emlékekre, melyek engem Szigligetivel összekötöttek. Ez adott erőt, ihletet arra, hogy a nagy és nehéz munkát elkészítsem.

A mű tartalmát ismertette ezután, majd pedig felolvasta a könyv első részét, amely Szigligeti gyermekkoriával foglalkozik, egészen a Szökött katona megírásáig. Ez az egy részlet is bizonyítja a könyv nagy és elvülhetetlen értékét. Pontos és érdekes adatok, mindvégig szép, színes, vonzó leírás, amelyen átérzik a Szigligeti iránti őszinte szeretet. A közönséget mindvégig lebilincselte a felolvasás.

A szobornál.

Az ünnepély után Szigligeti szobrához vonult a közönség. Felhangzott a Hymnus, azután babérszörököt helyeztek a szoborra. A Társaság koszoruját Nosz Gusztáv, a szintársulatát Erdélyi Miklós tette le szép szavak kíséretében. Az iskolák szintén megemlékeztek az ünnepéről, lelkes beszédek mellett koszoruzta meg a szobrot a főgimnázium, a ref. tanítóképző, a róm. kath. tanítóképző, a polgári leányiskola és a főreáliskola.

A társas ebéd.

Déli 1 órakor fényesen sikerült bankett volt a Pannonia külön termében, amelyen szép számu közönség vett részt. Az ünnepi beszédet Sas Ede mondta.

A régi pelasgok vallása — ugymond — nemesak az isteneknek állított oltárt; de ugyszólván templomná változtatott minden házat, amelynek szentélyében örökké égni kellett a tűznek az ősök tiszteletére, amelynek kialvása meggyőződésük szerint kimondhatatlan szerencsétlenséget hozand vala az egész családra. A mai koramanesek tiszteletének nem kedvez; viharok dülnek a lelkekben, az irodalomban, amely viharok az ősök kultuszának e tűzét végkép ki akarják oltani. Mi azonban, tisztelt hölgyeim és uraim, mégis ez oltár szerény papjai vagyunk; mi most is e szent tűz ápolására gyűltünk össze: mert mi azt tartjuk, hogy e tűznek kialvása egész családunkra, egész nemzetünkre kimondhatatlan szerencsétlenséget hozand.

Szép szavakkal vázolta meg az irodalom nemes célját, lelkes és hatásos gondolatokkal jellemezte Szigligeti Edét és az ő elvülhetetlen érdemeit. Beszédének befejező részében a következőket mondotta:

Szigligeti Ede, elesett, elfeledett hős, ime eljött érted is, a te Wallküröd! Abban a kultuszban, amit Társaságunk a nagy írónak szentel: nagyszerű és hervadhatlan érdemű szolgálatot tett nekünk s az egész magyar irodalomnak illusztris tagtársunk, Somló Sándor, a koszorus író, Szigligeti életrajzának alkotója.

M. T. H. és U. Előttem itt van a serleg, amelynek oldalán Társaságunkelnökének nagyrebecsült neve diszeleg s hirdeti és hirdetni fogja mindenha az ő érdemeit; előttem az a serleg, amelyet senkire nem kicocintottak még soha, amelynek ez az áldomás a felavatása. En ebbe a nemes anyagból készült serlegbe most három drágagyöngyöt vetek; három drágagyöngyöt, amelyek szívünkben termettek. Az első gyöngy — a kegyeletos megemlékezés, amely illeti a multat, a multak nagyjait; a másik gyöngy a

hálás elismerés, ez illeti a jelent, a jelen érdemes munkását; a harmadik drágagyöngy pedig, m. t. hölgyeim és uraim, a remény termő magva, azé a reményé, amelyet a magyar irodalom jövőjébe vetünk; de ez a jövő csak akkor lesz nagy és dicső, ha munkásai mindig az irodalom legnemesebb ideáljait: Az emberiség tökéletesedésének, nemzetünk haladásának ügyét szolgálják. . . Emelem e serleget a multak dicsőségére, a jelen munkájára; az irodalom, az élet nagy és ragyogó eszméinek jövő diadalára!

Zugó tapsvihár fogadta a lelkes, szép beszédet.

Dr Várnay Ferenc Biharvármegye és Nagyvárad törvényhatóságára üriti poharát, megemlékezvén arról, hogy Szigligetit mi adtuk a magyar irodalomnak. Dr Pelle János Somló Sárkát köszönti fel, Nosz Gusztáv pedig Rádl Ödönt köszöntötte fel lelkes éljenzések mellett.

Diszelőadások a színházban.

A nagyvárad Szigligeti-színház két estén át adózott Szigligeti emlékének. Vasárnap a Két pisztoly című népszínművet adták. A szereplő színészek érezték az est ünnepi hangulatát és művészetük legjavát adták, azonban akárhány színműve sokkal jobban reprezentálhatta volna. Megjelent az előadáson Somló Sándor és Somló Sárka is. Kiváló volt Tóth Elek, Étsy Emilia, azután Sik Rezső, Polgár Mariska, Gróf László, Varsa Gyula, Kerényi Irén. Nagyon szépen énekelt Szalma. Pompás figura volt Leővey Leó és Tompa Béla. Most lépett fel először Tompa Irma, akinek szép megjelenése, ügyes játéka, kellemes beszéde biztosította a sikert. Jó társalgási színész nő.

Hétfőn a Liliomfit adták és Szigligetinek ez a ma is utolérhetetlen, pompás vigjátéka nagyon kellemes, szép és vidám estét szerzett a közönségnek. Tóth Elek a címszerepben brillirozott, méltó partnere volt Leővey, kitűnő volt Radócz, ugyszintén Sik Rezső; Szalma és Gróf László is kis szerepében, Szarvasi is kitettek magukért Szentgyörgyi Mártha, Kerényi Irén művészetük legjavát adták. Mindkét ünnepi estén valamennyi szereplő kedvvel, ambícióval, tökéletes művészettel játszott.

Wied herceg Albániában.

Az új balkáni királyság uralkodója, Wied herceg szombaton bevonult országába.

Három napok óta folytak a készülődések a hercegi pár méltó fogadtatására. — A régi konaknak, mely 150 munkást foglalkoztatott már másfél hónap óta, most 50 lakosztálya van, valamennyi a modern kényelem követelményei szerint vannak berendezve. Itt fog lakni a hercegi pár.

Mindenfelé nemzetiszínű lobogók lengenek, a palota előtt levő tér közelében pedig a katonazenekar számára készített állvány van elhelyezve. A fasorban, melyen az uralkodópár a kastélyba jön, több diadalkapu van fölállítva.

Már a kora reggeli órákban nagy élénkség mutatkozott a város utcáin. A déli órákban Szkutariából két század rendőrség érkezett, mely sorfalat állott az utvonalon. Kivonult a város tanulójúsága is és azonkívül igen sokan jöttek Albánia többi városából.

A Taurus fődélzetén Esszád basa, a ki az ideiglenes kormány tagjainak élén meg-

jelent a hajón, Wied herceghez üdvözlő beszédet intézett, a melyben ezt mondta:

— Örülök, hogy üdvözölhetem önt. Ön második Skander bég lesz. Az összes albánok biznak benne, hogy ön Albániát nagygyá teszi és a mi atyánk lesz.

Az uralkodópár ezután esónakon a partra ment, miközben a kikötőben veszteglő hajók matrózai óvációban részesítették és a durazói útegek üdvölvéseket tettek. A kikötőben várakozó notabilitásokat Medfid bej mutatta be a hercegi párnak.

Este rendkívül sok albán küldöttség vonult el a palota előtt és óvációt rendezett az uralkodó párnak. A fogadtatási ünnepet este a város kivilágítása és tűzijáték fejezte be. A városban a késő esti órákig nagy élénkség volt.

A legközelebbi napokban megalakítják az új kormányt. Hír szerint Ferid volt nagyvezért vagy Omár basa volt nagyvezért bízzák meg a kormányalakítással.

Közgazdaságunk aktuális kérdései.

Hegedüs Lóránd és Gratz Gusztáv előadásai.

— A Gyáriparosok Orsz. Szövetsége helyi körzetének közgyűlése. —

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyvárad körzete vasárnap tartotta közgyűlését, amelynek ünnepi színezetet adott a szövetség körzetének kiváló vendégei dr Hegedüs Lóránd és dr Gratz Gusztáv országgyűlési képviselők magas színvonalon tartott előadásai. Igen fontos, az egész magyar közéletet legközvetlenebbül érdeklő dologról: közgazdasági életünk aktuális kérdéseiről. A tanulságos előadásokat nagy tetszéssel kísérte a jelenvolt előkelő közönség.

Dr Moskovits József elnökölt; a kamara székházának nagyterme teljesen megtelt előkelő hallgatósággal, akiknek soraiban ott voltak: dr Moskovits Józsefné, dr Mártonffy Marcellné, Rednik Gábor, Morvay Zsigmond országgyűlési képviselők, Pallay Lajos, Hiemesch Frigyes, dr Mártonffy Marcell, Moskovits Mór, Szontágh Gusztáv, stb.

Dr Moskovits József elnök melegen üdvözölte a megjelenteket, különösen Hegedüs Lórándot és Gratz Gusztávot. Majd rámutatott, hogy mi is részesei voltunk annak, hogy közgazdasági életünk nem annyira erős, hogy ily rázkódtatást megbirjon. Fokozta a bajt, hogy bent az országban nem volt meg az egyetértő működés. Hantok mellett állunk, amelyek takarják az elvezett gyáripart s akik megmaradtak, azoknak fáradtan kell dolgozni. A gépek zakatolása nem a fejlődés hangja s a munkanélküliek nagy száma megeáfolja a fejlődésről kelt híreket, de igazolja, hogy a munkaadónak és munkásnak együttes az érdeke. A jövőre kell dolgozni, a jövő fejlődéséért. Erről fog beszélni dr Gratz Gusztáv és a magyar közgazdaság helyzetét ismerteti Hegedüs Lóránd, akiket felkér előadásuk megtartására.

Előzőleg dr Mártonffy Marcell felolvasta a nagyvárad körzet 1913. évi működéséről szóló jelentését. Hálásan emlékezik meg a jelentés a Szövetségről, amely a válságban a gyáripart buzgón támogatta s megmentette a tönköt.

Gratz Gusztáv beszéde.

Gratz Gusztáv a Gyosz. igazgatója. Megemlékezik a gazdasági válságról, de hiba volna, ha az esüggedést keltene, mert

erre nincsen ok, mert ha volt is veszteség, bebizonyította a magyar gyáripár a tűzpróbát s megállotta a helyét. Az elbukott vállalatok helyett új vállalatok léptek be a szövetségbe. Ezután a válság okait fejtegette. Rámutat a háború káros hatására. De nemcsak a háború okozott veszteséget, hanem a háború közvetett hatása okozta a legnagyobb bajokat. A legutóbbi háború három milliárdba került, — de ennek csak a harmada volt meg a Balkánon, a többit Európa adta s ezi a 2 milliárdot a közgazdaságtól vonták el. Ehhez még jött a rengetegbe kerülő fegyverkezés. A legközelebbi 5 év alatt 10 milliárdot kell kiadni Európának új kiadásként a katonaságra, tehát improkutív célra. Ezt megérezzi az ipar. A parlamenti rend helyreállott, de még nem jutott oda, hogy közgazdasági tevékenységet fejtsen ki. Sőt az utóbbi alakulatok folytán a parlamentben az ipar képviselése gyöngült. Az ipari közvéleménynek kell segíteni a helyzetet. Szükség van erős iparra.

Ezután az ipari fogyasztásra tért át, amely hazánkban 3 milliárd, de ennek egy jelentékeny része külföldre megy ki, ami súlyos veszteség. Fejtegeti, hogy az állam kiadásai folyton és rohamosan emelkednek s erre fedezet kell. Fokozni kell tehát a gyáripár termelést, mert az új kiadások jórészen a gyáripárt terhelik.

De nincs ok a csüggedésre, néhány évtizeddel ezelőtt Németország éppen így volt s ma egyike a világ legelső ipari államainak. Németország védővámokkal teremtett ipart magának. A közeljövőben, a kiegyezésnél ismét felvetődik az önálló vámterület ügyünk is. Sajnos, mi csak részletekben építhetjük ki az iparvédő vámvonalakat, mert az azonnali elszakadás a közös vámterületről, a mezőgazdaság csődjét jelentené. Átmeneti időre lesz tehát szükség, annál is inkább, mert tőkénk sem független Ausztriától. Végül rámutatott, hogy a munkásbiztosítás reformja által segíthetnek nagyot az iparon. A túltengő bürokratizmus, a hátralékok óriási bajok, nem is a munkások biztosító törvénye ez, hanem az orvosoké és a tisztviselőké. Ha talpraáll a közvélemény, a bajokon segíteni fognak. Ez a szövetség ez évi programja.

A beszédet zajosan megtapsolták.

Hegedüs Loránd előadása.

Ezután Hegedüs Loránd állott fel, hogy megtartsa előadását. Zugó tapsviharral fogadták.

Azzal kezdte, hogy ő most már nem szerződéses tagja a szövetségnek, de dr. Moskovits József elnök hívására szívesen jött le, hogy a közgazdasági helyzetről egyet-mást elmondjon. Moskovits József beszéde pesszimista; ennek szemébe kell nézni s keresni az orvosságot, hogy ebből a helyzetből kijussunk. Az egész országban kishitűség, csüggedés, atmosferikus nyomás érzékelhető. Segít beszédével ezt a nyomást elfújni s ha csak kis részben is sikerül, akkor nem hiába jött Nagyváradra.

Nem szívesen politizálok — ugymond — de konstataálnom kell, hogy a gazdasági helyzetben nagy része van a monarchia hibás külpolitikai képviselőének. Az országban a háborús veszedelem óta állandó a nyugtalan bizonytalanság. A hiba kétségtelenül a diplomácia szervezetében keresendő. A balkáni bonyodalmak idején némely nagyhatalom oly lehetetlen információkkal rendelkezett, hogy én mint bankigazgató például egyszerűen elcsapnám azokat, akik engem ilyen rosszul informálnak. Nagy baj az, hogy a diplomácia elvesztette a reális élettel való összeköttetését, ami az arisztokrata diplomatáknak köszönhető.

A diplomata pályára nem arisztokraták valók, hanem józan, dolgozó, modern polgárok, kereskedők, akik föl tudják fogni, át tudják érezni hivatásuk mérhetetlen fontosságát. A sajnálatos hibák sorába tartozik, hogy nálunk a követség és a konzulátus szervezete nem egységes.

Ezután azt fejtegette, hogy a kommerciális érzékű elemeknek be kell vonulniok a diplomáciába.

Rámutat, hogy nálunk szegény a munka. Egy epizódot említett fel abból az időből, mikor az édesapja mint kereskedelemügyi miniszter Törökországban járt.

A császár mint vigéc.

— Elment az apám a török szultánhoz és egy magyar kereskedelmi és iparvállalatot ajánlott a figyelmébe. Mikor ezt itthon megtudták, jót nevettek rajta. De akik nevettek, nem tudták, hogy ugyanakkor a szultán írásztalán feküdt Vilmos császár levele, amelyben németországi vállalatokra hívta fel figyelmét. Vilmos császár nem tartja restelni valónak, hogy országának az első vigéce, akkor ne derogáljon a diplomatáknak sem országuk gazdasági érdekeinek a képviselője. Ha pedig nem tartják ezt méltóságukkal összeférőnek, engedjék át helyüket a modern polgárságnak.

Mint a hadügyi bizottság előadója nem tart tőle, hogy nyilatkozatával magasabb érdekeket sért, mert a veszedelemmel mindenkinek kötelessége szembenézni.

20 százalékos takarékoskodás.

Ezután az ország gazdasági helyzetét vázolta.

Közgazdasági számum tombol az ország fölött, tehetlenek vagyunk ellene. De ilyen számum már sok volt. Lehet, nem emlékszünk rá, hiszen öt és fél évre terjed a magyar memoria, de túléltük eddig, ezentul is így lesz.

Csak egyet kell szem előtt tartani, ártérni a 4 százalékos kamattípusról az 5 százalékosra. Ez annyit jelent, hogy iparkodjék mindenki 20 százalékkal többet keresni, vagy 20 százalékkal kevesebbet költeni. Ha egy nemzedék keresztül tudja vinni, akkor egyszerre óriási nemzeti vagyon halmozódik össze. Beszédét így fejezte be:

Magyarország nagyon fiatal még, Széchenyi óta van. Magyarország, ez meg is látszik rajta. De új kor előtt áll és ő maga a korszakának megalkotója. Elcsüggedni nem szabad, de tünni, remélni kell!

Zugó taps követte a nagyszabásu beszédet.

Dr. Dénes Sándor köszönetet mondott a gyáripáros szövetség nevében mindkét előadónak, akik igazi kulturünneppé tették a mai közgyűlést.

Végül dr. Moskovits József fejezte ki köszönetét Hegedüs Lorándnak és Grátz Gusztávnak a szövetség helyi körzete és a kereskedelmi kamara nevében s ezzel a közgyűlést berekesztette.

*

Déli 1 órakor a szövetség tagjai és a vendégek közös ebédre gyűltek össze a Pannónia éttermében, amely kedélyes hangulatban folyt le.

Plósz Sándor öröke. A nemrégiben főrendiházi taggá kinevezett Plósz Sándor belső titkos tanácsos kerületében Lugoson, tegnap volt a képviselőválasztás. Már kora reggel gyülekeztek a választók. Mintegy háromezer ember volt jelen a választás megnyitásánál, köztük a választásra behozott telepések is. Dr. Talajdy Zoltán vármegyei főjegyző, a választás elnöke fél 9 órakor nyitotta meg a választást. Minthogy a törvényben előírt idő leteltéig csak Nikolics Dánielt, a lugosi munkapárt elnökét jelölték, őt a kerület megválasztott képviselőjének jelentette ki. Az új képviselő tiszteletére délben a Magyar Király-szállodában ötszáz teritékű bankettet tartottak.

A Katholikus Növédő Egyesület zászlószentelése.

Vasárnap reggel a Szent László templomban áldotta meg gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök azt a gyönyörű, tiszta zászlót, mely alatt a Katholikus Növédő Egyesület tagjai most még fokozottabb lelkesedéssel és buzgósággal folytatják áldásos tevékenységüket.

Reggel 8 órakor gróf Széchenyi Miklós püspök a Szent László templomban, Grócz Béla, dr. Vucskics Gyula kanonokok, Brém Lőrinc és dr. Mazurek Gyula asszisztálása mellett szent misét mondott; mise alatt az egyesület tagjai és a jelenlévő hívek közül igen számosan megáldoztak. Az Ur testét szintén a megyéspüspök osztotta ki. Mise után gróf Széchenyi püspök az oltár előtt magas szárnyalásu, gyönyörű szent beszédet mondott, mely az összes jelenlévőkre mély hatást gyakorolt.

Ezután vette kezdetét a zászlószentelés szertartása. A selyemlobogót az oltár elé vitték, melléje állott a zászlóanya, Farkas Edith, gróf Széchenyi püspök pedig az előírt imák kíséretében szentelt vízzel hintette meg a lobogót s beverte a zászlórudba az első zászlószeget.

A zászlószegek beverése.

A zászlószegek beverése d. e. 10 órakor a Kath. Legényegylet helyiségében folyt le. A termet az előkelő közönség zsufolásig megtöltötte.

A Kath. Növédő Egyesület kötelékébe tartozó leányok ott álltak egy csoportban a zászló alatt, amely nekik egy újabb erős kapcsolatot, a szeretet erősebb megnyilvánulását jelentette.

Büszkén, jól eső örömmel, szeretettel néztek a gyönyörű zászlóra, mely számukra a győzelmet, a sikert, az előrehaladás újabb fázisát jelentette.

A zászlószegek beverése ünnepélyes keretben ment végbe. Először az „Immaculata“ zárda énekkara a pápai és a magyar Himnusz adta elő. A két hangban előadott énekszám precíz, összhangzó volt s a közönség osztatlan elismerését vívta ki.

Majd egy bájos leány Óváry Magduska lépett az emelvényre, aki „Mienk a diadal“ című költeményét szavalta. Meglepő bátorsággal, mondhatni művészi tökéletességgel s ügyes hanghordozással szavalta. A közönség a kis szavalót zajosan megtapsolta.

Ezután az ünnepi aktus, a zászlószegek beverése következett. A szebbnél-szebb, találóbbnál-találóbb művészi jeligék egész serege következett.

A távollevők nevében legtöbbször az egyesület titkára, Szilágyi Dózsa prem. kanonok végezte el a zászlószeg beverését s a jelige felolvasását. A helybeli urinők személyesen tettek eleget e nemes kötelességüknek. Az egyesületek, az intézetek, az egyesek jeligéi valamennyien egy örök igazságra, a keresztény szeretetre voltak visszavezethetők.

A következők jeligéit hallottuk: Gróf Majtáth Gusztáv, dr. Prohászka Ottokár, dr. Takács Menyhért, Henriquez Jánosné, Pacák Kálmáné, özv. Óváry Sándorné, A jászai premontrei rend, dr. Lányi József, Fetsner Antal, özv. gr. Pálffy Pálné, A kassai pre-

montrei ház, A m. kir. honvéd hadapródiskola, Szmetka L. Odón, Szilágyi Dózsa, Személy Kálmáné, A m. kir. esendőriskola, Immakulata intézet, Bundala Mihály, Az Urnök Mária kongregációja, Száhlender Károlyné, özv. Echerolles Kruspér Sándorné, Echerolles Gilbertné, dr. Lestyán Endre, A kath. sajtó és a népszövetség nevében Krüger Aladár, özv. Grunwald Henrikné, Markovits Antalné, Sal Ferenéné, Vueskies Julia, Fássy Lajosné, Mikó Józsefné, Bic Gézáné, özv. Balásházy Bertalanné, Piatsek Sándorné, Kazinczy Mária, Petry Jolán és még sokan mások.

Lapunk egyik legközelebbi száma különben az összes elmondott jelígeket teljes egészében közölni fogja.

Az ünnepélyt az énekkar fejezte be, mely a Szózatot énekelte el.

Az ünnepély után a Kath. Nővédő Egyesület tagjai kivonultak a Kath. Legényegylet udvarára, hol az új zászlót, az egylet vezetőségét s az egylet kötelékébe tartozó leányokat lefényképezték.

A fényképezés után a leányok boldogan vitték a zászlót a helységükbe, hogy ott elhelyezzék és hogy az a zászló őket folyton az engedelmességre, a jóságra, a szeretetre intse.

A Tenkei Takarékpénztár ünnepi Hiemesch bankfőnököt.

Bankgyűlés Tenkén.

A vidéki takarékpénztárak egyik legtekintélyesebbje és legagilisebbje a Tenkei Takarékpénztár, vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen a részvényesek Somogyi Géza elnöklete alatt igen szép számmal jelentek meg. Az ülés megnyitása után Szentiványi Károly vezérigazgató terjesztette elő jelentését, beszámolván a takarékpénztár multi évi működéséről. Majd a jövő évi költségvetést terjesztette elő. A közgyűlés a jelentéseket egyhangulag tudomásul vette.

A sablonos beszámolók és számoszlopok ismertetése után az igazgató kitért a multi évi rendkívüli nehéz viszonyokra, melyek a magyar pénzügyon minden intézetet próbára tettek. Hogy a megrázkódtatás nem volt még súlyosabb kimenetelű, az egyedül az osztrák-magyar bank vidéki főnökeinek tulajdonítható. A Tenkei Takarékpénztárral szemben Hiemesch Frigyes, a nagyváradi főnök, minden tekintetben kitüntető szívéllyességgel járt el és ez által nagyban hozzájárult, hogy ez az agilis vidéki pénzügyintézet egyáltalán nem érezte meg a helyzet nyomasztó hatását.

A közgyűlés óriási lelkesedéssel vette tudomásul az igazgató jelentését s pereekig ünnepelte Hiemesch Frigyeset. Határozatilag mondták ki egyben, hogy a bankfőnöknek elismerésüket, hálájukat és köszönetüket fejezik ki azokért a minden tekintetben kiváló jóindulatu szolgálatokért, amiket a bankfőnök, ugy a Tenkei Takarékpénztárral mint általában a körzetében lévő összes pénzügyintézetekkel szemben tanusított.

A bankfőnök ünnepése után megválasztották az igazgatóságot. A régi igazgatósági tagokat választották meg, csupán az elhalálkozás folytán megüresedett helyre választották új igazgatót Szabó Károly személyében.

Végül egyhangulag elismerésüket és

köszönetüket nyilvánították a részvényesek az ügybuzgó igazgatónak és segítőtársainak, a tisztviselőknek az elért multi évi eredmény felett. Ezzel a közgyűlés véget is ért.

Szabadkőművesek polgári bórben.

Ugy látszik, veszedelem fenyegeti a vakoló tábor. A zárt falak között kifejtett eddigi működéssel nem nagyon vannak megelégedve és megkísérik véreskarmaikat a társadalom eddig még érintetlen rétegeibe is kinyújtani. A legujabb bór, amit a farkasok magukra öltöttek, a „polgári kör”nek nevezett bór. Ebben a gyülekezetben akarják elvégezni azt a feladatot, amit ott bent a páholyok fekete levegőjében elhatároznak. Ha eddig még valakinek kétsége volt az iránt, hogy talán a Polgári Kör hangzatos címe alatt nem szabadkőművesek vannak, ezt a kétséget a vasárnapi alakuló gyűlésen teljesen eloszlatták. A Lloyd kávéházban gyűltek össze a testvérek.

Ott voltak Balázs Márton, Balogh Károly, Barabás István, dr. Barta Andor, Beck Henrik, dr. Berkovits René, Biró Márk, dr. Böszörményi Andor, Budai Tibor, Csigás Mihály, dr. Edelman Menyhért, Farkas Imre, dr. Fried János, dr. Grósz Samu, dr. Grósz Imre, Grósz Sándor, dr. György Ernő, Hillinger Miksa, Kálmán Sándor, dr. Kotzó János, dr. Katz Béla, Kerekes Manó, dr. Kovács Zsigmond, Lengyel Miksa, Marton Manó, dr. Meer Samu, Maráz Ferenc, Nagy Dezső, Nagy P. István, Német Árpád, dr. Ney Pál, dr. Perczel Adolf, Réti Jenő, dr. Rozvány Jenő, dr. Sarkadi Lajos, dr. Schvare Illés, dr. Steiner Lajos, Schön Lipót, dr. Stern Odón, Szücs István, dr. Váli Péter.

Ebből a gárdából választották meg a következő tisztikart:

Elnök: dr. Ágoston Péter.

Alelnökök: dr. Grósz Menyhért és Stern Béla.

Főtákos: dr. Réti Ignác.

Tákosok: Horváth Gusztáv, Petrás János, Sebestyén Dezső.

Pénztárosok: Molnár Béla és Nagy Sándor.

Ime, esupa szabadkőműves testvér és szociálista.

Az alakuló gyűlésen Grósz Menyhért, Perczel Adolf, György Ernő és Horváth Gusztáv beszéltek. Hogy Nagyvárad város józan és igazi polgársága nem fog felülni a fenti gárdának és nem fogja előretolni a vakoló lovagok szekérét, arról meg vagyunk győződve.

Orosz fegyverkezés. A Temps jelenté Pétervárról. A дума tavaly tudvalevően megszavazta a hadsereg tényleges állományának huszonötezer emberrel való fölemelését, ami a hároméves szolgálat mellett hetvenöt-ezer embert tesz ki. Delcassénak azonkívül megígérték, hogy a hadsereget újabb kilencvenezer emberrel fogják szaporítani. Erre vonatkozóan a Temps pétervári levelezője föltétlenül biztos forrásból úgy értesül, hogy a cár kifejezte azt a kívánságát, hogy a hadsereg tényleges állományát száztizenegyezer emberrel növeljék, ami a három évfolyamban háromszázharminchéromezer embert tesz ki. Ehhez hozzászámítva a föntebb említett hetvenöt-ezer embert, a tényleges állomány négyszáznyolcezer emberrel fog növekedni. Ezzel foglalkozott a legutóbb a téli palotában tartott miniszteri tanács és foglalkozni fog vele a дума is.

TITOKZATOS HULLÁT FOGTAK KI A KÖRÖZSBŐL.

Kendővel megfojtottak egy matrónát...

*

A legnagyobb rejtély veszi körül azt a hullát, amelyet tegnap déli 12 óra tájban fogtak ki a Körözsből a városi szennyvíztisztító telepnél. A Köröz tavaszias erővel rohan s ilyenkor gyakran megesik, hogy halottat hoz magával távoli vidékekről. A szennyes hullámok áldozatát nem veszik észre a falvakban, amelyek mellett a Köröz elhőmpölyög s rendszeren Nagyváradon fogják ki őket.

A szennyvíztisztító telep felügyelője, Koteles Sándor, több munkásával dolgoztatott a Körözs partján, mikor az egyik figyelmeztette, hogy a víz hullát visz.

— Még pedig asszony lehet, mert láttam a szoknyáját a víz színén.

Koteles futni kezdett a parton a sötét pont után és az egyik sugat alatt el is kapta a hulla ruháját. Kiss Károly munkással kivonszolták a vízből és telefonon értesítették a rendőrséget.

A rendőrségről dr. Szentmiklóssy fogalmazó ment ki a helyszínére egy detektívvel és két rendőrrel. Már akkor ott találta a biharpüspöki esendőrőrs őrsjázatát. Ugy a rendőrség, mint a esendőrség emberei nagyot néztek, hogy ilyen sokan siettek egy hulla mellé s barátságos purparlé indult meg, hogy hát tulajdonképpen ki is köteles a hulla elszállítása, megvizsgáltatása iránt intézkedni.

Hogy a bájos idyll teljes legyen, telefonon tettek jelentést illetékes előljáróknak a különös esetről és vitás hovatarozásról. Mert a rendőrség jóval átlépte területi illetőségét, mikor kiment a helyszínre. A biharpüspöki esendőrség is azt mondta, hogy ez a terület nem hozzá tartozik. Ennélfogva ők hozzá sem nyulnak a szegény hullához.

Végre a harmadik.

A telefonjelentésekre Jánossy Gyula főkapitányhelyettes felhívta a helybeli esendőrséget, ahol aztán a járásörmester a legpontosabb terület-illetékességi megállapításhoz fogott. A rendelkezésére álló adatok alapján végre sikerült megállapítani, hogy Magyarország ama pontja, ahol a titokzatos hulla fekszik, a köröstarjáni esendőrséghez tartozik.

Erről jelentést tettek a kir. ügyészségnek. Ez is intézkedett. Még pedig olyformán, hogy a hullát őrizték a püspöki esendőrők addig, amíg átveszik a tarjáni kakastollas legények.

Megfojtották.

A csöndes hulla némán türte ezt a föltötte fontos vitát és nyugodtan aludt. Hogyne aludt volna, mikor a tiszti orvos megállapította, hogy ezelőtt 3-4 nappal dobták a Körözsbe. Előzőleg azonban valaki hatalmas kendőt csavart az öreg asszony nyaka köré. Szóval nem a vízben fulladt meg, hanem előzőleg.

Mivel a hatóság ugy látja, hogy itt büntény forog fenn, megindította a nyomozást. A hullát, mert olyan szép csöndben várt, fel fogják boncolni.

Sóletforradalom nem lesz többet a toloncházban

Komlóssy tanácsos új élelmezőt alkalmazott

Emlékezetes még az a nagy nyári ribillió, amit a toloncok csaptak a roszt és a sólet miatt. A társadalom kítaszítottjai magas igényekkel léptek föl a toloncházban s jóllehet mint szabad emberek legtöbbnyire hagyman és lopott gyümölcsön éltek, a legzsirosabb ételeket követelték raboskodásuk alatt.

Határtalanul szemtelen fellépésük alkalmával már annyira mentek, hogy a sületlen kenyeret oda vágták a plafonhoz és az ott ragadt, mint a sár. Mikor pedig a régi rosztadó: *Kleinfeld* Félixné sóletet adott nekik, egyszerűen sztrájkot rendeztek. Nem ettek! És a hatóságot ehette a méreg a toloncházi botrány miatt, de a toloncok még sem ettek sóletet.

Az utóbbi időben még sürűbben hangzott fel a panasz az élelem miatt. *Kemény* L. Ignác rendőrkapitánynak kimondhatatlanul sok baja volt a nyugtalan, lázadó népséggel, mert a rossz ételeket már nem a falhoz, hanem a rendőrökhöz akarták vadosni.

Ilyen körülmények között kívánatos volt, hogy *Kleinfeld* Félixné minél előbb távozzék. Tizenhat évig főzött a toloncházban s a napokban bejelentette, hogy tovább nem hajlandó vállalni a rosztadást. Írásbeli bejelentésében, melyet *Komlóssy* József gazdasági tanácsoshoz intézett, elismeri, hogy tizenhat év alatt egyszer, egyetlenegyszer volt rossz a roszt (?) De mivel ő ellene most hajsza indult, ő megy.

És a tanácsos tudomásul vette *Kleinfeld*né távozását. Mindjárt másnap jelentették, hogy *Kleinfeld*né lóhust adott a toloncoknak s több nő rosszul lett. Ez azonnali szerződésbontó ok volt s már tegnap *Élő* Jánost bízták meg az élelem előállításával. Élőt örömmel alkalmazták, mert már neve is garancia arra, hogy sóletet nem adat a toloncoknak. Egyelőre ideiglenesen bizta őt meg *Komlóssy* tanácsos ez év végéig, de aztán minden valószínűség szerint megköti vele a város a szerződést is.

A Honvédtüzérség nagyarányu fejlesztése. Mint értesülünk, a honvédtüzérség a közeljövőben új beosztást és ezzel kapcsolatosan lényeges nagyobbodást fog felmutathatni. A jelenleg fennálló 26 ágyúüteghez 5 új üteget szerveznek és a 31 újonnan szervezett ütegből 8 tüzérezredet alakítanak, még pedig olyképen, hogy egy ezredet 5, öt ezredet 4 és két ezredet 3 ütegre fognak felosztani. Ezeken kívül már a jövő hónapban egy lovas honvédtüzérhadosztályt állítanak fel, amelynek állomáshelye Miskolc lesz. A honvédtüzérség e nagyarányu fejlesztése következtében mind a 8 honvédgyaloghadosztálynak lesz kellő tüzérsége. Az új tüzérezredet tiszti állományát olyformán szándékoznak szervezni, hogy egyelőre részint a közös tüzérségtől a honvédséghez átlépőket osztják be, részint a honvédgyalogságtól helyeznek majd át tiszteket a honvédtüzérséghez. Ezenkívül a jövő

évben már körülbelül negyven végzett növendék kerül majd a Ludovikából a honvédtüzérséghez.

Titokzatos összejövetelek a Galamb-utcaiban.

Hitterjesztők vagy nemzetiségi agitátorok?

Vasárnap délbén a kishídfőnél a rendőrszposzt elfogott két szumános oláh-atyafit. Hatalmas börtáska lógott a vállukon, amelyből minden járó-kelőnek egy kis füzetet nyomtak a kezébe. Aki elfogadta a nyole oldalas nyomtatványt egy pár fillért adott a két boeskorosnak.

A posztoló rendőrt figyelmeztették, hogy a gyanus idegenek bizonyára oláh röpiratot terjesztenek. A rendőr azonnal előállította őket.

Vadász József inspekiós rendőrtiszviselő fogta vallatás alá az idegeneket, de csak a nevüket tudták megmondani, nem bezzélnek magyarul. Az egyik *Kodreán* Ille, a másik pedig *Rotár* János.

Tegnap aztán tolmács segítségével kihallgatták őket. Elmondták, hogy ők a baptista vallás apostolai, hitterjesztő írásokat osztogattak és egyedüli törekvésük, hogy minél több románt meg tudjanak hódítani az új vallásnak.

Hosszas faggatás után azt is elárulták, hogy Galamb-utca 4. számú házában *K. Pántya* Tógyernél tartanak összejöveteleket. Még pedig szerdán, szombaton éjjel és vasárnap délelőtt, délután és éjjel. Ezeken az összejöveteleken egy írástudó testvér egy nagy könyvből román nyelvű felolvasásokat tart a hívőknek. A hívők nem csak Nagyváradról kerülnek ki, hanem egész Bihar megyéből sereglenek Galamb-utca 4. szám alá a román baptisták.

Ennyit vallottak a rendőrségen. Többet egy szót sem akartak szólni, minha meg-némultak volna.

Az a füzet, a melyet boldognak-boldogtalannak osztogattak magyar és román nyelvű. Készültek pedig *New-Yorkban*.

A rendőrség egyelőre, a vizsgálat befejezéséig fogva tartja *Kodreán* Illét és *Rotár* Jánost, akik ellen kihágási eljárás indult meg a füzetek engedély nélküli árusítása miatt. Megindult az eljárás *K. Pántya* Tógyer ellen is, mert megengedte, hogy a házában ugyancsak engedély nélkül gyűléseket, összejöveteleket tartsanak.

Nyomoz a rendőrség az „írástudó“ titokzatos felolvasó ellen is, mert nincs kizárva, hogy az összejöveteleken nem pusztán vallási dolgokkal okosították az atyafiakat.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12 50 és 16 50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

..HIREK

Tájékoztató.

Március 10. Vetítő est a Kath. Körben este 6 órakor.

Március 13. Bőjti est a Kath. Körben este fél 6 órakor.

* A Velencei Kath. Kör második bőjti estélye. Felejthetetlen emlékü kedves órát szerzett a velencei kath. híveknek *Kozári Gyula* honvéd hadapród-iskolai lelkész-tanár, aki a kör második, a kath. fiúiskola zsufolásig megtelt termében tartott bőjti estélyén Vallás és erkölestani szakértők címen tartott pompás szabadelőadást. A közvetlen, élvezetes előadás mindvégig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Olykor percekig tartó derűtséget keltett a szellemes előadó találó, frappáns hasonlataival. Érdekesen aposztrofálta a modern profétákat, a kik minden készülség és hozzáértés nélkül tolják fel magukat vallásszakértőknek. Ezek egyházellenes, vallástalan tanításuknak az igazság látszatát akarják kölesönözni, mikor a jóhiszemű emberek megtévesztésére ilyen közhelyeket és maszlagokat dobnak a levegőbe: „Minden vallás jó, hiszen mindnyájan egy Istent imádunk.“ A hit mellékes, a fő dolog, hogy az ember becsületes legyen. Hiszen a hottentotta is lehet az ő társadalmi felfogása szerint becsületes, akkor Jézusnak kár volt születni és felesleges volt a szeretet egyházát megalapítani. „Maradjon meg ki-ki abban a vallásban, melyben született.“ „Ne higgy olyan gondolatnak, amelynek a szíved ellent mond,“ feleli a költővel az illusztris előadó.

A mélyen járó, eszmékben gazdag előadást a hallgatóság osztatlan figyelemmel kísérte s élénk tapssal honorálta.

Szépen, érzéssel szavalt még *Volf* Katóka, kit a Kör vezetősége szép csokorral lepett meg.

Végül *Kovács* [Károly tárogatón adott elő néhány kuruc nótát. Mindkét szereplőt a közönség tetszéssel fogadta s zajosan megtapsolta.

A következő bőjti estély márc. 22-én lesz.

* Vetítőest a Kath. Körben. Ma ismét vetítőest lesz a Kath. Kör nagytermében. Ezuttal dr *Vucskics* Gyula kanonok fog előadást tartani Krisztus kinszenvedéséről. Az előadás este 6 órakor kezdődik.

* Miklóssy püspök új aulája. Debrecenből jelentik: *Miklóssy* István hajdudorogi gör. kath. püspök a szerencsétlen véget ért *Jaczkovics* Mihály vikárius helyére *Bányay* János mármaroszigeti hittanárt nevezte ki püspöki helynökül és megbizta őt az egyházi főtanfolyelettal. *Bányay* János korábban kanonoki állásra volt felterjesztve. *Bányay* elfoglalta hivatalát és legközelebb folytatja a püspökség területén az iskolák látogatását. Dr *Csatth* Sándor helyébe ügyésznek dr *Unger* Józsefet nevezte ki a püspök. *Melles* Emil titkár is megérkezett Ungvárról és a püspöki hivatalban már megkezdte a munkát. Elsősorban az elpusztult irattárt rendezik. Megállapították, hogy a robbanás 15,000 korona kárt okozott a püspökségnek, amelyet a kultusz-miniszterium fog megtéríteni.

* Az érmelléki vasut menetrend reformja. A bihari és székelyhídi képviselőtestületek által vasuti menetrend megváltoztatása érdekében indított mozgalomhoz egyre többen csatlakoznak. Tegnap Hegyközcsatár közönsége terjesztette be kérelmét az alispánhoz, amelyben minden tekintetben csatlakozik a fenti két község mozgalmához. Tudósítónk jelentése szerint a margitai község ellenmozgalmat szervez, mert a fenti községek kérelmének teljesítése a Margita és vidéke közönségére végzetes lenne.

* A kamara értesítése. A kereskedelemügyi minisztérium 4483—IV.—1914. sz. rendelete folytán értesítjük az érdekelteket, hogy berlini nagykövetségünk közbenjárására a német csász. kormány kivételes előzékenységből beleegyezett abba, hogy a színes zsinnyel lekötött seprűk a közönséges seprűkre megállapított 100 kg.-onkénti 3 márkás vámmal vámoltassanak el. Nagyvárad, 1914. február hó 24-én. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: dr Moskovits József elnök, dr Sarkadi Lajos titkár.

* Borzalmas családirtás. Vasárnapra viradólag borzalmas családi tragédia történt Budapesten, a Vigadó épületében Vlasits Károly egyetemi tanársegéd elkeseredésében két kis ártatlan gyermekét megmérgezte s azután szívenlőtte magát.

Vlasits Károly dr Winkler Lajos professzornak volt a tanársegédje; szorgalmas, feltűnően tehetséges ember volt, s boldog családi életet élt nejével Schenkerik Adéllal, aki a Vigadó éttermének volt bérlelője és két kis gyermekével. Egy hónappal ezelőtt a felesége hashártya gyulladásban meghalt. Ez a szerencsétlenség teljesen megtörte a szegény embert. Rettenetes napokat élt át azóta, de senki sem sejtette, hogy mily borzalmas dolgot tervez. Szombaton este gyermekeinek kávében ciankálit adott be, amely pár pillanat alatt megölte az ártatlan csöppségeket. A kisgyermek kezeit mellükön imára kulcsolta Vlasits, azután közzéjük feküdt az ágyban és szíven lötte magát. Így találták meg mindháromat halva. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy a felesége nélkül nem tud élni.

* Visszatérés a katolikus egyház kebelébe. Fazekas Péter református vallású gépész Mezőbikácson böjt II. vasárnapján tette le a szt. mise alatt az ünnepélyes hitvallást Csicsay Alajos plébános kezeibe, aki ezután beszédet intézett hozzá. Megható volt azután amint az új áttért égő gyertyával a kezében az ő tanuival együtt, valamint a többi hívek közül is közel 50-en a szt. áldozáshoz járultak.

* Lukács Ödön előadása az iparosoknál. Az Ipartestületi Asztaltársaság folyó hó 10-én kedden este 8 órakor az „Arany Sas” vendéglő nagytermében tartandó összejövetelén Lukács Ödön városi tanácsos az iparoktatási bizottság elnöke fog előadást tartani az iparnak a városok fejlődésére gyakorolt hatásáról. Felkéri az Asztaltársaság elnöke úgy az asztaltársaság tagjait, mint az előadás iránt érdeklődő közönséget, hogy minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

* Ülések a vármegyén. Tegnap délelőtt Verner Kálmán elnöke alatt a jegyzői munkaképtelenséget megállapító bizottság tartott ülést. A munkaképtelenség megállapítása iránt beadott kérelmek közül egyedül a bagaméri jegyző kérelmét találták

teljesíthetőnek, s ezt kedvező véleménnyel is terjesztik a közgyűlés elé. A többi kérelmet elutasították.

* Gerő Ármin jubileumához. Gerő Ármin főkapitányt 30 éves szolgálata alkalmából elárasztották az ünneplésekkel. Még vasárnap és tegnap is halommal kapta az üdvözlő leveleket és táviratokat. Vasárnap délelőtt az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák szövetségének helyi bizottsága tisztelgett Gerő Ármin főkapitánynál, mint a szövetség örökös diszelnökénél. A küldöttséget Vetési Lajos, a bizottság II-od elnöke vezette s talpraesett, keresetlen szavakkal fejezte ki az egyesület tagjainak meleg szeretetét, szívből fakadó üdvözlését és jókívánatait. Gerő Ármin szívélyes beszédben köszönte meg a megemlékezést s beszédben kiemelte, hogy éppen a hivatalos szolgák tudják legjobban, mit jelent 30 esztendő terhes szolgálat mellett. Szívélyes bucsu után a tisztelgők eltávoztak. — A Nagyvárad-i Ipartestület is örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy Gerő Ármin főkapitánynak jubileuma alkalmából jókívánatait kifejezze, s eddigi eredményes működéséért, különösen az iparosok iránt érzett szerető támogatásáért, köszönetét kifejezze. Hétfőn tisztelgett az Ipartestület küldöttsége, Czeglédy Jeremiás elnök vezetése alatt a jubiláns főkapitánynál, ki az üdvözlést megható meleg szavakkal köszönte meg, s buzdította a vezetőséget, hogy az iparosság érdekében továbbra is dolgozzon az Ipartestület, mely működésében mindenkor jóakaratu támogatója lesz az iparosságnak.

* Autó és bérkocsi. Vancsa Péter bérkocsis 78. számú kocsiával a vasuti állomásnál vesztegelt. Az országút felé haladt egy autó, a bérkocsis lova megvadult és elragadt. A kocsi utána szaladt a város felé rohanó kocsijának, utól is érte a lovat, kantárszárát megragadta, azonban a megvadult ló magával vonszolta, Vancsa a kerekek alá került és a fején, arcán és lábain szenvedett sérüléseket. Beszállították a biharmegyei kórházba.

* Március 15. A nagyvárad-olasz polgári leányiskola 1914 március 15-én d. e. tizenegy órakor hazafias ünnepséget rendez a következő műsorral:

1. Ima. Webertől. Háromszólamu ének. 2. Megnyitó. Szemelvény magyar költők műveiből. Mondják: Mártonfy Mária, Grósz Lili, Reichard Irén, Philippi Vilma és Marjalaky Mária. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Eszenyi Margit IV. oszt. tanuló. 4. Szabadság dal Sztójanovits-tól két szólamu ének. 5. Abt. Harangzó, énekkar kettős magánénekekkel; utóbbit éneklék Gerő Magda és Rimanóczy Rózi. 6. A magyar nyelv Palágyi Lajostól. Szavalja: Erdélyi M. 7. a) Mozart sonata. Zongorázza Patzkó Sarolta. b) Händl „Largó”. Gounod „Ave Mária”. Hárfázza Seregélyi Irma. 8. Tréfás kuruc dalok. Endrődy-Mezey. Előadja Popper A. 9. Petőfi szobra előtt. Anthologia. Szavalják Keztyüs Viola (magyar leány), Pásztor Edith (költő muzsája), Homolay Klára (tavasz), Hort Iduska (dicsőség), Muhits Anna (Hungária) Erdei Mária (szabadság), Weisz Ilona (csaták szelleme). 10. Ezer év után. Melodráma. Posa-Tarnay. Szavalja Barna Klára. Zongorán kíséri Perlesz Emma. 11. Régi magyar dal. Dalolja Szekernyész Anna Patzó Sarolta zongorakíséretével. 12. Székely népmese. Előképek Körösfőy R. Aladár marosvásárhelyi képe után alakítják: Olasz Erzsébet a mesélő, Dekmár Erzsébet

hegedős, Czeglédy Klára, Klein Erzsi a képeket szarugas alapján, Csapó Lenke, Gerő Magda, Szanditz Gertrud, Pallós Ilona székely nők, Patta Mária, Göör Róza, Sas Piroška, Szondy Erzsébet, Leukutza Erzsébet székelyek. Weimann Elza, Csapó Lajoska, Markovits Irén gyermekek. 13. A hazáért Pósa Lajostól szavalja Weber Rózi. 14. A Szózat éneklék a jelenlévők.

* Mangra Vazul nyilatkozata. A román paktumtárgyalások megindításában tudvalevőleg nagy része volt Mangra Vazul püspöki helynöknek, munkapárti képviselőnek és a radikális románok gyakran támadták Mangrát, hogy csak azért támogatja a kormányt, mert püspök akar lenni. Mangra most nyilatkozik a „Telegraful Roman” című lapban és kijelenti, hogy már a tárgyalásokat megelőzőleg tudtára adta a miniszterelnöknek, hogy abban az esetben, ha a megegyezést az ő személye veszélyeztetné, ő kész teljesen félreállni.

* Adakozások az elaggott iparosoknak. Az Elaggott Iparosok Menháza javára: A Nagyvárad-i Takarékpénztár 80, az Egyesült Biharmegyei bank és Központi Takarékpénztár 50, Gazdasági és Iparbank 30, Nagyvárad-i Hitelbank 20, Biharmegyei Takarékpénztár 30 koronát adományoztak. Ugyancsak a Biharmegyei Takarékpénztár szegény iparosoknak kiosztás céljából 30 koronát juttatott pénztárunknak, melyekért ezután is köszönetét fejezi ki az Ipartestület

* Halálragasztott gyermek. Tegnap délelőtt 11 órakor az Immaculata zárda közelében véres elgázolás történt. Tóth Kovács Lajos várad-pósa tejkihordó kocsija hajtott a zárda előtt, amidőn a kisleányok éppen az iskolából jöttek ki. A zárdából a növendékek szép rendben érkeztek ki az utcára és megkezdték az átvonulást a Teleky-utca másik oldalára. Ugyanakkor érkezett oda a B. betűs villamos kocsi, amelynek kalauza a kitóduló gyermekesereg láttára erősen esengetett, a kocsiját meglasztotta s úgy haladt el a zárda előtt. A marhavásártér felől arra dőcögött egy tejes kocsi. A villamos csengésétől a ló megriadt, elragadta a kocsit és megvadulva száguldott a Szt. László-tér felé. Így került a kocsi egy pillanat alatt a gyermekesereggel szembe és Belicza Sarolta 7 éves kis leányt elütötte. A kerekek a gyermek fején mentek keresztül. A Kápolnaterén Maklaj rendőr utólérte a megvadult lovakat és megfékezte, míg a kis leány ájultan, véresen feküdt a földön. A kis leányt életveszélyes sérülésével szállították a biharmegyei kórházba.

* Szélhámosság gyűjtőivel. Tegnap délután telefonon bejelentették a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy egy magas termetű, elegánsan öltözött hölgy a tüdőbetegek szanatóriumára gyűjtést eszközöl, de mert viselkedése gyanusnak tűnt fel, bejelentették a rendőrkapitányi hivatalnak. Ott kitűnt, hogy a gyűjtő neve mint engedélyezett nincs bejegyezve.

* Huszonnégy ebmarás Nagyszalontán. Nagyszalontán a múlt héten megveszett egy tehér, amely a pásztor kutyáját harapdálta össze. A kutya azóta elkóborolt és a gazdák udvarán csaknem minden házörző ebet megmarta. A veszedelmes mérveket öltött veszettségnek már emberáldozata is van. Eddig Nagyszalontáról 24 embert szállítottak a Pasteur-intézetbe. Tegnap egy veszett kutya megmarta Kutronics Margit kaszírnot, akit szintén felszállítottak Budapestre. Ővele huszonötven vannak Nagyszalontáról a Pasteur-intézetben.

* A primadonna imádója. Debrecenből jelentik: Borbély Lili, a debreceni színház primadonnája, az utóbbi hónapokban napról-napra áradó szerelmes leveleket kapott Kósa Balázs csizmadialegénytől. A szerelmes csizmadialegény házasságot is ajánlott a primadonnának, aki ezt azzal háritotta el magától, hogy megizente imádójának, hogy neki már van vőlegénye. Erre Kósa tegnap beállított a primadonna öltözőjébe, ahol azzal fenyegette a primadonnát, hogy öngyilkos lesz előtte. Igéretét azonban nem váltotta be, hanem a primadonna vigasztaló szavai után kijelentette, hogy husz korona kölesön ellenében hajlandó lemondani öngyilkossági szándékáról. A tolatkozó udvarlót végül is a rendőrségnek kellett elszállítani a színházból.

* Öngyilkos napszámos. Gál István 47 éves napszámosnak az egész télen nem volt munkája. Legutóbb 3 nap óta semmi pénzt nem keresett s ezalatt az idő alatt nem is evett. Emiatt nagyon elkeseredett, nem bírta már a koplalást és tegnap reggel kiment a Nagypiacra munkát keresni. Mivel munkát ott sem kapott, elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Délben találkozott egy ismerős öreg asszonnyal és ettől kért kölesön 4 fillért és egy kis kávé és bögrét. A 4 filléren zsíros szódát vásárolt, a vízvezetéknel feloldotta és megitta. Beszállították a kórházba.

* A Rablélek a Vigadóban. A legkitűnőbb magyar műfil: A Rablélek, melynek címszerepét a legkedveltebb magyar művésznő, Fedák Sári játssza, — kinek ez a második filmen való szereplése, ma és holnap kerül színpadra az Urániában. Földes Imre kitűnő drámájának szereplői Thury Elemér, Rátkai Márton, Déry Alfréd és Hajnóczy Lili, — valamennyien elismert jók s a kitűnő magyar film minden előadásra telt házakat vonzott. Ezenkívül egy elragadó természeti felvétel. A hét-hegység kerül még bemutatásra. Helyárak a rendesek. A műsor ma és holnap lesz műsoron.

* A Korona kávéházban minden este Koczka József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat működik. A kitűnő műsorból kiemelkednek Kővári Boske énekesnője számai, s Balla Teresi és Kovács Manó szülő számai. Állandó siker kíséri azonkívül Kőszegi Ferkó bariton énekes felvételét, aki a magyar népdalok országos hírű interpretálója. A számokat a bácskai híres tamburazenekar kíséri.

* Eladó házak. Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsesítő biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

* Két évi gyakorlattal bíró, ügyvédi irodai teendőket kifogástalanul végző, kereskedelmi végzett, gyors- és gépirást kitűnően tudó román kath. urileány ügyvédi irodát keres. „Szerény” jellegre címzett ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja.

* Eladó ház. Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

* Erdekében áll mindenki pénz megtakarítani ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá eszék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

* Tavasz újonságok érkeztek UJHELYI ROZA női kalap üzletébe Rimanóczy-utca Royál kávéházzal szemben. Eredeti párisi modellek feltűnő olcsó árban kaphatók Ujhelyi Rózánál Rimanóczy-utca, Kolozsvári palota.

* Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédzobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Hallatlan olcsóság! Férfi kalapok, sapkák, sítábotok, esőernyők, férfi és női ingek, nyakkendők, harisnyák, kézímunkák, chlott és diszkotények, ridikülök. *Csipek, himzések és szallagok* óriási választékban, alkalmi árakban Szt. László-téren Sas-palotában (volt Radó-féle helyiség) *Klein Vilmos és Társa* cégnél.

x Csokoládé Király Rákóczi-ut. Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódai cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideűleg ajánlom Aszódai 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi tea-riumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

x Az olaszországi hölgyek szépségének titka. Közismert dolog, hogy az olasz nők szépségük által kiválnak az összes nemzetek szép hölgyei közül. Szépségük titka a „Crema Italiana” nevű csmetikus szer, melytől a legcsunnyább nő is szép egyszeri használat után már nálunk is kapható a Szent László tér, droguériában.

x Ridzyk József épület- és műlakatok Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legdíszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecsel vasoszlopok, fűvegázak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirketések, üzleti vasredőnyök ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap bívásra azonnal megjelenek

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevro v. boksiz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 8, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksiz cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműk és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagó-kapu mellett

x Tölgyszőlőkaró hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggon-rakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x Kossuth-utca 2. sz. ház emeletén egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x Sal Ferenc-utca 13. szám alatt 5 szoba (3 utcai) előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, zárt folyosóból álló lakás május elsejére kiadó. Értekezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

x Kossuth-utca 2. sz. alatti volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x FELHIVJUK a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyílt Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x Az E. K. A. R. T. (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a. nagy** raktárt tart. **Telefon: 13-21.** A cégnek **Kórház-utca 6. sz. a.** pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhely van szakfelügyelet alatt. **Telefon: 13-52.** Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x Kiadó gyönyörű szép ötszobás modern uri lakás központi fűtéssel, továbbá egy ötszobás kisebb saroklakás, két négy és egy kétszobás fürdőszobás, egy kétszobás garconlakás. Üzlethelyiségek, pincék, raktárak. **Kugler és Andrényi** új házában Nagypiac tér.

x Kiadó lakások. Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ossi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nél, Kossuth-utca 6. szám.

x Kossuth-utca 2. sz. házban a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x ZOMBOR SANDOR sebes-országos mőszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, **Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt,** ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

Fogak és fogsorok úgy kancsukba mint aranyba foglalva szájpaddás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöréseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Kis Király (Medgyaszayval.)
Szerda: Kis Király (Tompa Bélával.)
Csütörtök: Cigányszerem. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Péntek: Kis gróf. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Szombat: Muzsikusz leány. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Vasárnap délután: Yankee leány; este: II. Rákóczy.

Psylander Nagyváradon.

Mint arról már megemlékeztünk, a világhírű Psylander, a jövő hét két napján: szerdán és csütörtökön fellép a Szigligeti színházban, amelynek vezetősége, a nagyszerű művészi eseményről, a következő jelentést adta ki:

Psylander Valdemar világhírű dán muzsikus és társulata március hó 18-án, szerdán, és 19-ikén, csütörtökön, összesen négy előadásban vendégszerepel a Szigligeti színházban bérletszünetben 50 százalékkal csökkent helyárák mellett:

Szinrekerülnek: Március 18-án, szerdán: Első előadás: este 7 órai kezdettel: színrekerül: Virágfakadás, vigjáték 1 felvonásban, ezt követi: Dalborg báró fogadása. (Kinemaszkecs, áll 3 mozikép és 3 énekes színpadi kinemaszkecsből. Második előadás este 9 órai kezdettel színrekerül: Parasztbecsület, operette 1 felvonásban. Ezt követi: Dalborg báró fogadása. Kinemaszkecs, áll 3 mozikép és 3 énekes színpadi kinemaszkecsből.

Március 17-én, csütörtökön: Első előadás este 7 órai kezdettel színre kerül: Virágfakadás, 1 felvonásban. Ezt követi Dalborg báró fogadása. Kinemaszkecs, áll 3 mozikép és 3 énekes színpadi kinemaszkecsből. Második előadás este 9 órai kezdettel, színrekerül: Parasztbecsület, opera 1 felvonásban. Ezt követi: Dalborg báró fogadása. Kinemaszkecs, áll 3 mozikép és 3 énekes színpadi kinemaszkecsből.

Helyárák: Nagy páholy 21 korona 20 fillér. Földszinti és emeleti páholy 18 korona 20 fillér. Zsölle 4 korona 54 fillér, Kőrszék 3 korona 64 fillér. Támlásszék 3 korona 4 fillér. Erköly I-ső sor közép és oldal 1 korona 82 fillér, II-ik sor közép 1 korona 32 fillér, II-ik oldal 1 korona 22 fillér. Karzati ülő 92 fillér. Földszinti álló 1 korona 50 fillér. Deák és katonajegy 90 fillér. Karzati álló 50 fillér.

Ezen előadásokra jegyek előre válthatók március hó 14-én, szombaton délelőtt 9 órától a Szigligeti-színház nappali pénztáránál a rendes jegyváltási időben.

A t. bérlők helyeit a 18. és 19-iki esti 7 órai előadásra, tekintettel az előadások iránti nagy érdeklődésre, csak március hó 16-án déli 12 óráig tartja fenn a színház pénztára.

A Zsigmondy-esték. Tudvalevő dolog, hogy a Szigligeti-színház bérlői és közönsége sorából közel hat-hétszáz aláírással benyújtott íven jutott kifejezésre az az óhaj, hogy Sz. Zsigmondy Anna urasszony újból megjelenjen a színpadon. Ennek a spontán közóhajnak engedve, Erdélyi Mikós színigazgató tárgyalásokat kezdett a jeles művésznővel, aki családi körülményei miatt sokáig habozott, vajjon rálépjen-e újból azokra a deszkákra, amelyeket világot jelentőknek szokás nevezni. Sz. Zsigmondy Anna számára azonban tán ennél a közhelynél jóval többet: a közönség állandó és osztatlan szeretetének megnyilatkozását jelentették. És az az impozáns meghívás, amelyet Sz. Zsigmondy Anna a nagyváradai közönségtől kapott, nem is tévesztett hatást. A művésznő őszinte meghatottsággal fogadta az ő szeretett publikumának hívó szavát és így határozta el magát azokra a vendégfellépésekre, amelyek e hét csütörtök, péntek és szombatján fognak a színházban lezajlani. A művésznő ezeken az estéken három legújabb szerepében lép fel: a Cigányszerem, Kis gróf és Muzsikuszleányban. A három este a jegyek a színházi pénztárnál, ma reggeltől kezdve válthatók, a bérlők jogait a bérletszünetes előadásokra a pénztár minden előadást megelőző nap délután négy órájáig tartja fenn.

A kis király. A színházi műsor kedd és szerdai napjait a Kis király foglalja le, még pedig kettős szereposztásban. Kedden Medgyaszay Jenő, szerdán Tompa Béla játsszák a bájos operette címszerepét.

EGYESÜLETEK

A Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet választmányi üése. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a folyó évi március hó 12. napján d. u. 5 órakor a Lujza Otthonban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1914 évi március hó 9. napján. Özv. Des-Echerolles Aruspér Sándorné elnök.

IRODALOM

Uj Idők. Az Uj Idők élén Herezeg Ferenc regényét, a Hét svábot találjuk, amely a negyvennyolcas időkben játszódik. Elbeszélést Nagy Endre Erik Az ellenállhatatlan címmel irt és Szász Zoltán a jövő zenéje címmel új rovatot nyit az Uj Időkben, Farkas Pál folytatja regényes rovatát, amelynek címe Egy tanár jegyzetei. A Séták a nagyvilágban népszerű rovatban Loti Pierre művészi utleírását találjuk, amely az Anghori templom szépségeivel ismerteti meg az olvasót. Bonyi Adorján elbeszélése, Kilényi Gyula cikke, Szaboleska Mihály, Osváth Eszter, Kempelen Farkas, Vértessi Gyula egészíti ki a lap szövegcsészét, míg a képek közül kiemeljük Reynolds Styka festményének művészi reprodukcióját, felvételeket a debreceni bombamerényléről, Vargha Gyula, az új államtitkár arcképét.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Művészi hangverseny.

Fischer Ervin zongoraművész és Tonházy Ferenc gordonkaművész f. hó 17-én fényes hangversenyt rendeznek a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

A hangverseny műsora a következő:

1. Beethoven Andante F-dur Fischer Ervin. 2. Schumann szonáta G moll Allegro, Andantino, Scherzo Fischer Ervin. 3. Joh. Seb. Bach Sara bande D-dur Popper D. Polonaise de Concert cellon előadja Tonházy, zongorán kíséri Eichner Ilonka. 4. Chopin Impromptu As-dur, Prelude G-dur, H-dur, Liszt Ronde des lutins Fischer Ervin. 5. Tschaiowsky Chant d'Automne Popper D. Magyar Rhapsodia cellon előadja Tonházy Ferenc, zongorán kíséri Eichner Ilonka. 6. Beethoven cellon-zongora szonáta G-moll Adagio sostenuto, Allegro molto, Rondo cellon Tonházy Ferenc, zongorán Fischer Ervin adják elő.

TÁVIRÁTOROK

Incidens

a montenegrói határon.

Serajevó, március 9.

Hétfőn reggel a montenegrói katonák megakadályozták egy osztrák-magyar csapatot abban, hogy bosnyák területre lépjen. Az osztrák-magyar katonák többször felszólították a montenegróiakat a távozásra, amit azonban vonakodtak megtenni. Erre jelentést tettek a helyőrség parancsnokának, aki egy vadászcsapatot küldött ki a montenegróiak ellen. A még most is vonakodó montenegróiak közül két katonát agyonlőttek, kettőt súlyosan megsebesítettek. A vadászcsapat tagjai közül senki sem sérült meg. A montenegrói kormány a határincidens miatt jegyzéket adott át a cettinjei osztrák-magyar nagykövetségnek.

Fejérváry Géza br. nagybeteg.

Bécs, márc. 9.

(Saját tud.) Fejérváry Géza báró gárdakapitány ma súlyosan megbetegedett. Allapota aggodalomra ad okot.

A bajor király Szombathelyen

Budapest, márc. 9.

Lipót bajor király a nyár folyamán udvarával együtt Sárvarra utazik, ahol egy hetet fog tölteni. A király ifogadtatására már most készülnek az egész vármegyén.

Katareu Romániában.

Bukarest, márc. 9.

Egy román ujságíró igen érdekes dolgot közölt lapjában. E szerint a merénylet utáni napon az ujságíró Romániában egy vonaton utazott egy járásbíróval és egy másik utassal. Utközben a járásbíró megszölyitotta az utast:

— Hol jár itt Katareu?

— Most jövök Bukovinából. Ropant nagy dolgon mentem keresztül, de hál Istennek azt hiszem tul vagyok mindenem.

A merénylet ekkor utazott Csernovitzból Romániába, honnan tovább menekült. A román ujságok erősen támadják a romániai rendőrséget, hogy szökni engedte a merénylőket.

Halálos szerencsétlenség az asperzi repülőtéren.

Bécs, márc. 9.

Az asperzi repülőtéren ma Ertler főhadnagy egy őrmester társaságában szállott fel gépével. 100 méter magasságban a gép szárnya eltört. Az aviatikus utasával együtt lezuhant és szörnyet halt. Az esetnek szemtanuja volt a főhadnagy menyasszonya, aki a szerencsétlenség hatása alatt eszméletét veszve roskadt össze.

Gacsó detektiv akart lenni.

Budapest, márc. 9.

A rendőrség ma az irattárból megállapította, hogy Gacsó titkosrendőr akart lenni és ez iránt be is adta a rendőrséghez a kérvényét. A kérvényt Csiszár fogalmazó nagyon meglehangú ajánlattal terjesztette a főkapitány elé. A fölvetel biztos is volt, mikor orvosi vizsgálatnak kellett Gacsónak alávetni magát, az orvosok tuberkulózist állapítottak meg nála és emiatt a fölvetel is elmaradt. Ebből a dologból kétségtelesen megállapítható, hogy Gacsó nem a gyilkosság alkalmával látta Csiszárt.

A fiumei merénylet.

Fiume, március 9.

Itt letartóztatták Umile Oszkár ukraini embert, akit azzal gyanusi-

tanak, hogy része van a kormányzó ellen elkövetett bombamerényletben. Umile megvallotta, hogy a merénylet Belleli háromezer koronát ajánlott neki, ha ő veti a bombát, de ő nem fogadta el a pénzt.

Stürgkh gróf a királynál.

Bécs, március 9.

A király tegnap délelőtt tíz óraker hosszabb külön kihallgatáson fogadta Stürgkh gróf miniszterelnököt.

KÖZGAZDASÁG

***

Szakelőadás a Gazdasági Egyletben.

A Biharmegyei Gazdasági Egylet nagyon lekötözte városunk szőlőbirtokosait és gazdáit azzal, hogy a bihariószegi vincellérskola kiváló szaktudású igazgatóját Balassa Istvánt egy előadás tartására felkérte.

Balassa István egy nálunk is sajnós — aktuális kérdéstről, a szőlőmolyról és a veszedelmes rovar elleni védekezésről tartott nagyérdékü értekezést, mely vasárnap délelőtt folyt le a Gazdasági Egylet nagytermében.

Az előadásra nagy és diszes közönség jelent meg; kiknek egy része a folyosóra szorult. Ott láttuk Fetszer Antalt, Karácsonyi Jánost, dr Molnár Imrét, Hoványi Gyulát, Heilinger Józsefet, Virányi Győzöt, Karger Sándort, Debreczy Imrét és sok szőlősgazdát.

Balassa behatóan ismertette, a szőlő ezen újabb veszedelmes ellenségének élet-tani sajátosságait. A rovar nemcsak azért oly kártékony, mert a szőlőterméséből él, hanem mert 2—3 ivadékot hoz létre egy évben s így rendkívül szapora. A szőlőmoly irtására előadó a kénsavas nicotint ajánlja, melyet oldat alakjában kell ráfecskendezni egyenkint a szőlőfürtökre. A befecskendezésre a május 25, június 10-ike közti időszak, a mely kezelés ideje a legalkalmasabb. Az anyagba kálikienőcs szappant is kell vegyíteni.

A kénsavas nicotin oldat egy hektó vízhez elég, a fecskendő készülékkel együtt az Országos Gazdasági Egyesülettől szerezhető be.

E fecskendezés nem teszi feleslegessé a peronoszpora elleni permetezéseket, mert a peronoszpora más növényi gombaszerű képződmény.

Asok gyakorlati tapasztalatra valló alapos előadást a közönség élénk tetszéssel fogadta. A jelen voltak közül a tárgyhoz dr Molnár Imre, Virányi Győző stb. hozzászólottak.

Ha meggondoljuk, hogy a szőlőmoly az elmúlt évben a váradi hegy értékes termését majdnem egészen tönkretette s egyik fontos gazdasági águnk jövőjét fenyegeti, a veszedelmes rovar irtására indult akciót nagy örömmel vehetjük tudomásul s hisszük, hogy szőlősgazdáink Balassa előadásából levont tanúságokat a maguk javára gyümölcsöztesztetni is fogják.

Nagyváradai tenyész sertés-

vásár. A Biharmegyei Gazdasági Egylet folyó hó márc. 22-én is megtartja szokásos évi tenyész sertésvásárját. Tekintettel arra hogy az ez évben Budapesten rendezni óhajtott tenyész sertésvásár április hónapról elmarad, nagyobb érdeklődésnek nézünk elébe a nagyváradai vásáron s jóval nagyobb felhajtást lehet remélni. Eppen ezért a bejelentések hatánapját e hó 14-ig meghosszabbítottuk, miért is kérjük mindazon te-

nyésztőket, kik az elmaradt budapesti vásár következtében még bejelenteni akarnák, az időróvidsége miatt tegyék meg minél előbb bejelentéseiket. Biharmegyei Gazdasági Egylet.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	844.50
Osztrák hitelrészvény	—	639.—
4 ^o /o-os koronajáradék	—	82.50
Osztr. magy. államv.	—	714.—
Jelzálogbank	—	444.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	521.50
Hazai bank	—	284.50
Magyar bank	—	532.50
Keresk. bank	—	3675.—
Rimamurányi	—	666.—
Salgótarjáni kőszén	—	722.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1047.—
Közuti vasut	—	631.—
Városi villamos	—	333.—
Adria	—	585.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	—	—	12.42
Buza májusra	—	—	12.36
Buza októberre	—	—	11.16
Rozs áprilisra	—	—	9.33
Rozs októberre	—	—	8.65
Zab áprilisra	—	—	7.63
Zab októberre	—	—	7.69
Tengeri májusra	—	—	6.76

SZERKESZTŐI PÓSTA.

***

Egy, aki kezdettől jár a patronázsba és mindent tud. Névtelen levélre nem válaszolunk. Különbem is tévedni méltóztatik, hiába tetszik mindent tudni.

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADAR.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Mézkitiveli
Vállalat Balatonfőkajár.

Kérjük a t. közönséget, hogy elismert, jó hírnévnek örvendő cégünket ne tévessze össze hasonló hangzású mézelárusítókkal.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnán épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénzszerények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szerényekben a bérli föl értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és eeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár

Hirdetmény.

Értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy Székely Ferencz a városi jéggyár üzletvezetője a város szolgálatából kilépett és helyette Nagyváradi város közönsége Vermes Mórt alkalmazta.

Telefon szám: 651. Telefon szám: 651.

Van szerencsénk a t. jégfogyasztó közönséget értesíteni, hogy rendes nyári üzletünket megkezdtük és házhoz szállítunk tiszta vízvezetékű vízből készült kristálytisza müjeget.

Havi bérletrendszerre előfizetéseket elfogadunk napi egész táblára és napi fél táblára.

Nagyban való vételnél kedvezményes áron szállítjuk a jeget a megrendelés helyére.

Egyszerű telefon felhívásra azonnal szállítjuk higiénikus kocsijainkon a megrendelt müjeget.

Tömeges megrendelést kér

Nagyváradi város jéggyára.

KÉP-

keretezések

Mahagoni, palisander, tölgy, dió, stb. színekben, olcsó árban készíttetnek **Szent János-utca 46.** a gyógyszerár mellett.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az új csipke, hímzés, harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyváradi, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

A jó bornak nem kell ezégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett életterme

Nagyváradi, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitérő saját termései borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Aboncsok naponta felvételnek.

Szuperfoszfát Műtrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszatók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménynövellet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.

Nagyváradi, Nagypiacz-tér 1. sz.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

A legmegbízhatóbb

Répa- és fűmagvak

özv. Kádár Jánosné

üzletében, Rákóczi-ut 1. sz. alatt szereshetők be

fűszer és csemegeárak

elsőrendű beszerzési forrása.

Első nagyváradi cementipar.

Készíték granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivanatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelgettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.

Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyváradi város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgáljat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Biharvármegye alispánjától.

ad 1818—1914. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Biharvármegye közönsége az általa Nagyváradon építendő „Biharvármegyei Közkórház” építő munkálatainak biztosítására nyilvános árlejtést hirdet a következő munkálatokra az alábbi feltételekkel:

1. Föld, kőműves, elhelyező alagesővezető és utkésztési munka,
2. Kőfaragó, illetve műkőfaragó munka.
3. Vasmunka,
4. Vasbetonmunka,
5. Acsmunka,
6. Bádogos munka,
7. Cserepes munka,
8. Facement és aszfalt munka,
9. Szobrász munka,
10. Asztalos munka,
11. Lakatos munka,
12. Mázoló munka,
13. Üveges munka,
14. Padlózó munka,
15. Hézagmentes padló,
16. Cementáru és lapburkoló munka telekberendezési betonmunka,
17. Aszfalt munka,
18. Vas és eszerékályhák,
19. Szobafestő munka,
20. Zománccfestő munka,
21. Vizvezeték, csatornázás és berendezési munka,
22. Légszuszogató munka,
23. Esslingeni redőnyök és függönyök,
24. Toronyóra,
25. Központi fűtés,
26. Melegvíz berendezés.
27. Villanyvilágítás, csengő, telefon, vilámlámpák és villamos óra,
28. Villamos felvonó,
29. Sodrony fonatos kerítések,
30. Linoleum burkolat,
31. Főzőkonyha berendezés,
32. Mosókonyha és desinfectio berendezés,
33. Tésztagepek,
34. Sütőműhely,
35. Világító testek.

1. Az árlejtésen résztvehet mindazon szakértő, hazai iparos és vállalkozó, ki üzletének gyakorlására megfelelő hatósági engedéllyel bír.

2. Ajánlatok a fent kiírt összes munkálatokra együttesen, vagy mindegyikre külön-külön, avagy az alábbi munkacsoportok szerint tehetőek ugymint:

A) Szorosabban vett építő munkákra, idetartoznak az 1—14 ig 16—20-ig, 23, 24 és 29 alatti munkák.

B) Szerelési és berendezési munkákra, idetartoznak a 21, 22, 25, 26 és 31—34-ig terjedő munkák.

C) Villamos berendezési munkákra a 27 és 35 alatt.

D) Különleges munkákra, idetartoznak a 15, 28, 30, valamint a 10—13-ig terjedő csoport munkák. (Ezenkívül lásd 7 pontot.)

3. Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott, de csakis a beadási határidőig beérkezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Postai kézbesítés késésből, vagy bármely okból később érkezett távirati uton küldött, vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek az eredeti kiszolgáltatót ivenként tették. Átalányösszegű ajánlatok nem tehetőek.

4. A kellő bélyeggel ellátott s a közszállítási szabályzat 18. §-a értelmében kiállított ajánlatok, a kívánt mellékletekkel együtt **legkésőbb 1914. évi május hó 11-ik napján** délelőtt 10 óráig Biharvármegye főügyészénél nyújtandók be. Az ajánlatok azonnal nyilvánosan felbontatnak, mely

alkalommal az ajánlattevők vagy az igazolt képviselői jelen lehetnek.

5. Az ajánlat külső borítékára a következő felirat teendő: „Ajánlat a Nagyváradon építendő Biharvármegyei közkórház építésére”, ezenkívül megnevezendő a munkanem, illetve csoport is, amelyre az ajánlat szól.

6. A munkálatokra vonatkozó költségvetések és ajánlati űrlapok a vállalkozók rendelkezésére bocsájtatnak és tartoznak a költségvetésbe tételként az egységárakat számjegyekkel és betűkkel, a végösszeget pedig számjegyekkel kiírva rávezetni, az ajánlati űrlapokba a végösszeget, több csoport esetére ezek végösszegét betűkkel és számokkal beírni.

7. A vármegye jogosult lesz a munkálatok átadása s megkezdése előtt annak elhatározására, hogy a fent kiírt teljes vállalat helyett csak a gazdasági, belgyógyászati, elköltöztető épületet, a hullaházat a prozekturával, az istálló épületet, valamint az ezzel járó telekberendezést adja csak vállalatba s készített ez alkalommal el. Epen ezért az összes építkezésre vonatkozó ajánlatok végére százalékban megadható azon egységár különbözete, melyért vállalkozó a kisebb területű építkezés elhatározása esetén ajánlódik. A netáni kisebbmértvű építkezésre külön ajánlat is tehető és pedig akár az összmunkákra, akár a fenti munkacsoportok szerint, akár pedig egyes munkákra.

8. Tartozik az ajánlattevő vállalkozó az ajánlati összeget 250,000 koronáig terjedő részének 5 százalékát, azonfelüli részének pedig 2 százalékát kitevő bánatpénzt az általános feltételek 1-ső szakaszának 10-ik kikezdése értelmében, a második §-ban körülírt kikötésekkel és módosításokkal bármely m. kir. adóhivatal pénztárba, vagy állampénztárba az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát, vagy postai feladó vevényt az ajánlathoz csatolni; készpénzt, vagy értékpapírt az ajánlathoz bánatpénzül csatolni nem szabad.

9. Ama pályázók, kiknek az ajánlott ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítésük nincsen, kötelesek az ajánlatban ily képesítésű, általuk üzletük vezetésével megbízott iparost megnevezni, ennek sajátkezűleg aláírt nyilatkozatát mellékelni és ennek képesítését kívánatra igazolni.

10. A vármegye közönsége fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, az árlejtés eredményére való tekintet nélkül, a munkák végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki annak jó és pontos teljesítésére már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújtja, vagy a benyújtott ajánlatokat teljesen mellőzze.

11. A végérvényes döntés határideje 60 (Hatvan) nap, ez szükség esetén 15 nappal meghosszabbítható, melynek leteltéig az ajánlattevőkre az ajánlatuk feltétlen kötelezők.

12. A munkálatokat a szerződés jóváhagyása és a munkálatadás után azonnal meg kell kezdeni és oly erővel folytatni, hogy az összes épületek souterain falegyene a munkálatadás napjától számított 150 munkanap alatt eléréssék, továbbá 150 munkanap alatt teljesen befödve, tető alá jussanak és az összes épületek legkésőbb 1917. évi május hó 1-én rendeltetésének teljesen készen, berendezéssel együtt, felétlenül átadhatók legyenek.

13. A munkákra vonatkozó tervek, általános és különleges feltételék Nagyváradon a m. kir. államépítészeti hivatalban naponta délelőtt 10—12 óra között és Budapesten SCHODITSCH LAJOS építész-tanár (lakik VII. Thököly-ut 38. II., emelet 10.) délután 2—5 óra között megtekinthetők.

Mindkét helyen fognak az ajánlati minták és költségvetések, utóbbiak ivenként 50 filléért (azaz ötven filléért) a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Nagyvárad, 1914. évi március hó 5.

Fráter Barnabás,
alispán.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármely okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, cicsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyvárad Katholikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

megnyílt,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borok** Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfozadtatnak a legszolidább árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelttel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-
mantyus portlandcement csöveket az
összes szabványos méretekben és ahhoz való idom-
darabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint
portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementáru-
gyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását,
hidak és vízmedencék szakszerű
építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívst az ország bármely részéből elfogad.